

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Řecká literatura a Homér

Tematická oblast	Antika
Datum vytvoření	9. 5. 2013
Ročník	První ročník gymnázia
Stručný obsah	Prezentace slouží jako uvedení do řecké literatury a interaktivní seznámení s Homérovým dílem.
Způsob využití	Lze použít jako výklad k řecké literatuře a zopakování poznatků o Homérově tvorbě. Prezentace obsahuje otázky, které vycházejí ze všeobecných znalostí a kulturního povědomí žáků, ale také z již probraného učiva. Po cvičení následuje řešení.
Autor	Mgr. Martina Svízelová
Kód	VY_32_INOVACE_16_CSVI02

Řecká kultura

- Řecká kultura se začala rozvíjet nejprve na pobřeží Malé Asie.
- Řecká kultura byla ovlivněna starověkými civilizacemi (Egyptem, Krétou, Přední Asií).
- Řecká literatura se dělí na tři období.

Starověké Řecko

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gr%C3%A8ce_antique.jpg?uselang=cs

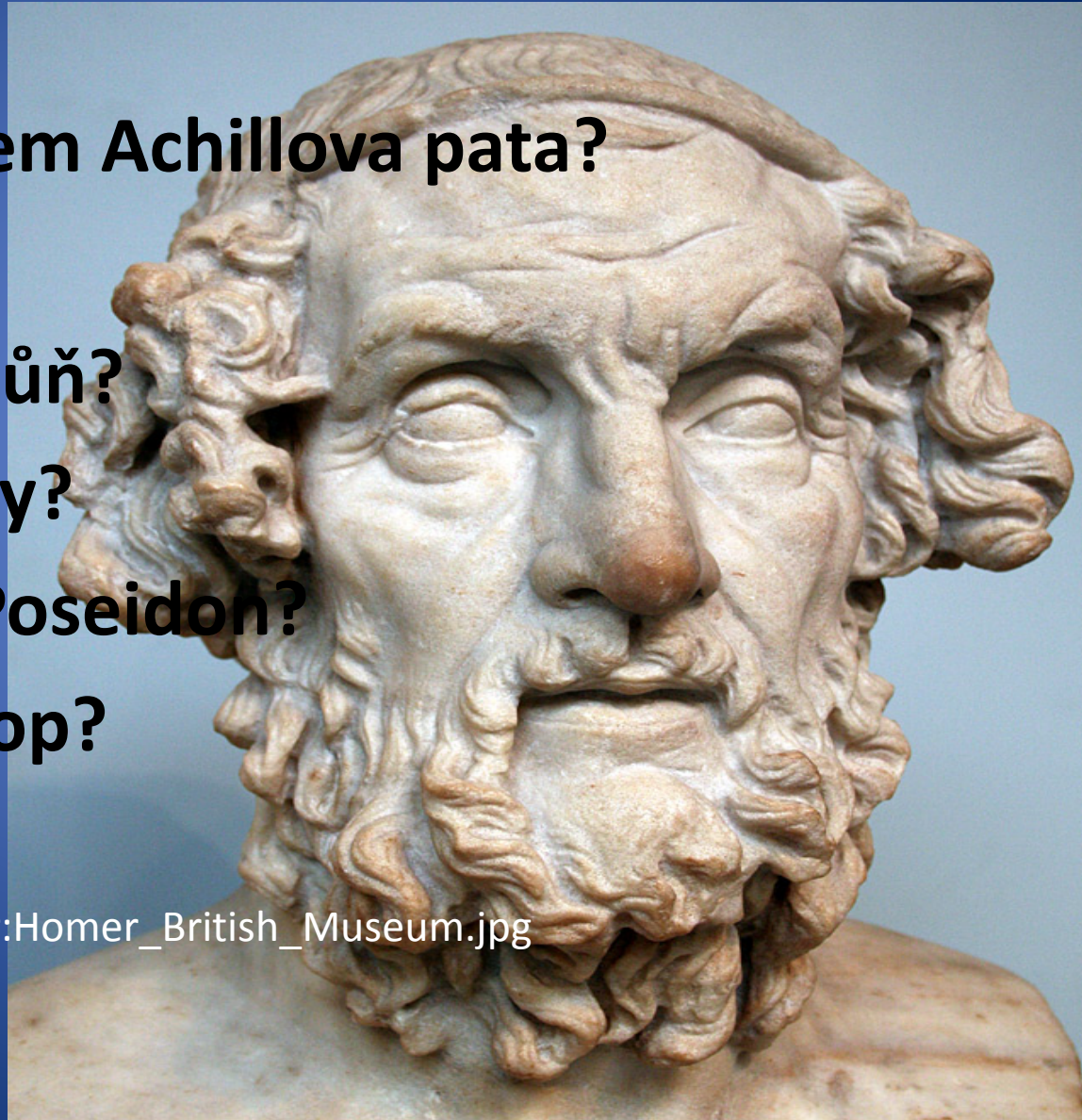
Periodizace řecké literatury

- období archaické 8.–6. stol. př. n. l.
- období klasické (attické) 5.–4. stol. př. n. l.
- období helénistické 3.–1. stol. př. n. l.

Homér

1. Co znamená pojem Achillova pata?
2. Kdo to byl Paris?
3. Co je to trojský kůň?
4. Kdo to byly sirény?
5. Čeho je bohem Poseidon?
6. Jak vypadal Kyklop?

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Homer_British_Museum.jpg

Řešení

1. Achillova pata – slabé místo (slabina), jediné zranitelné místo řeckého hrdiny Achilla.
2. Paris byl syn trojského krále Priama, unesl Helenu.
3. Trojský kůň – lest, kterou vymyslel Odysseus na Trojany. Poté, co naoko opustili Řekové Troju, zanechali na pobřeží trojského koně, v jehož útrobách se ukryli.
Když byl kůň odvečen za hradby, vylezli z něj a město zapálili.

Řešení - pokračování

- 4. Sirény byly bájně postavy. Měly hlavu a hrudník ženy, zbytek těla jako pták.
- 5. Poseidon je řeckým bohem vodstva.
- 6. Kyklop je obr s jedním okem.

Ilias / Ιλιάς

- http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Beginning_Iliad.svg?uselang=cs
- Jak se nazývá tento druh písma? Dokázali byste přečíst podtržené slovo?

- Μῆνιν ἄειδε, θεά, Πηληιάδεω Ἀχιλῆος
οὐλομένην, ἣ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκε,
πολλὰς δ' ἰφθίμους ψυχὰς Ἄϊδι προΐαψεν
ἡρώων, αὐτοὺς δὲ ἐλώρια τεῦχε κύνεσσιν
οἴωνοῖσί τε πᾶσι· Διὸς δ' ἐτελείετο βουλή·
ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα διαστήτην ἐρίσαντε
Ἀτρεΐδης τε ἄναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς.

Řešení, překlad

- Jedná se o řeckou alfabetu. Podtržené slovo je Achilleus, tedy Achilles.
- Ukázku přeložil Otmar Vaňorný.

O hněvu Achilleově, tak zhoubném, nám zpívej, ó Múzo!
hněv ten tisíce bēd a strastí způsobil Řekům,
mnoho statečných duší těch hrdinů do Hádu seslal,
mrtvoly jejich však psům a dravcům napospas chystal
za kořist bohatým hodům - tak dala se Diova vůle
od té doby, co v hádce se rozešel s Agamemnonem,
vrchním vůdcem všech vojsk, syn Péleův, **Achilleus** božský.

Ilias (Ilion – Troja)

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Achilles_.jpg?uselang=cs

Otázky

1. Kde byste hledali Troju?
2. Kdo proti komu bojoval v trojské válce?
3. Který hrdina předstíral, že je Achilles?
4. Proč šel král Priamos do tábora nepřítele?
5. Jaký je druhý pád od slova Paris a Ilias?
6. Jak se jmenoval manžel Heleny?
7. Proč nechtěl Achilles bojovat?
8. Kdo jediný z Trojanů se zachránil?
9. Jakou odezvu měla Homérova Iliada? Koho inspirovala?

Řešení

1. Troja leží v Malé Asii.
 2. V trojské válce bojovali Řekové proti Trojanům.
 3. Achillův přítel Patrokles se převlékl do Achillovy zbroje.
 4. Priamos šel prosit, aby mu vydali mrtvé tělo jeho syna Hektora.
 5. 2. p. j. č. Parida nebo Parise, Illiady.
 6. Menelaos je jméno manžele Heleny.
 7. Achilles odmítl bojovat, protože byl uražen Agamemnonem, který mu odebral válečnou kořist – krásnou dívku (Bríseovnu).
 8. Aeneas - bájný hrdina, později zakladatel římské civilizace.
 9. Homérova díla inspirovala velký počet umělců. Řada vyobrazení na keramice, mozaikách v období starověku, v novověku oblíbené téma pro malíře, několikeré filmové zpracování.
-

Odyssea

- [http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:John_William_Waterhouse_-_Ulysses_and_the_Sirens_\(1891\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:John_William_Waterhouse_-_Ulysses_and_the_Sirens_(1891).jpg)

Odyssea - otázky

1. Odkud pochází Odysseus?
2. Kdo hledá Odyssea?
3. Která bohyně pomáhá hrdinovi?
4. Kdo to byli Lotofágové? A co je Skylla a Charybda?
5. Jaké nebezpečí hrozí Odysseovi doma?
6. Jak hrdina vyzrál na sirény?
7. Jakou lest připravil nepřítelům ve svém domě?

Řešení

1. Odysseus pochází z řeckého ostrova Ithaka.
2. Odyssea hledá jeho syn Telemachos.
3. Hrdinovi pomáhá bohyně Pallas Athéna.
4. Lotofágové – lidé pěstující květy. Když se ochutná nektar z květů, člověk zapomene. Skylla – nestvůra se šesti hlavami a dvanácti nohama - uchvacuje lodě a námořníky. Charybda je obluda, která vytváří nebezpečný vír.
5. Mohl by být zahuben nápadníky, kteří se již několik let dvoří jeho věrné ženě Penelopě a chtějí získat trůn.
6. Odysseus nakázal námořníkům zalít uši voskem, aby neslyšeli vábivé hlasy sirén. A sám se nechal přivázat ke kůlu, aby naslouchal jejich zpěvu.
7. Uspořádal soutěž, kdo napne tětivu luku a prostřelí šípem ucha dvanácti seker. Tento čin se mohl povést jen Odysseovi, pak zbraň namířil proti nepřátelům (nápadníkům své ženy).

Zdroje

- Mapa Řecka:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gr%C3%A8ce_antique.jpg?uselang=cs

- Homér:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Homer_British_Museum.jpg

- Trojský kůň:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Brad_Pitt_horse,_%C3%87anakkale.jpg?uselang=cs

- Ilias:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Beginning_Iliad.svg?uselang=cs

- Achilles:

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Achilles_.jpg?uselang=cs

- Odysseus a sirény:

[http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:John_William_Waterhouse_-_Ulysses_and_the_Sirens_\(1891\).jpg](http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:John_William_Waterhouse_-_Ulysses_and_the_Sirens_(1891).jpg)

- Obrázky – Klipart Microsoft Office

- Homér. *Achillova pomsta*. 1. vyd. Olomouc: J. W. Hill, 2000. ISBN 80-86427-04-8.

- CANFORA, L. *Dějiny řecké literatury*. Praha: KLP, 2001. ISBN 80-85917-69-6.